18

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ
ΚΕΝΤΡΟΝ ΕΡΕΥΝΗΣ
ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΛΑΟΓΡΑΦΙΑΣ
ΑΝΑΓΝΩΣΤΟΠΟΥΛΟΥ 14
ΑΘΗΝΑΙ (136)

ΚΕΝΤΡΟΝ ΛΑΟΓΡΑΦΙΑΣ
ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΟΣ ΑΤΛΑΣ
'Αριθ. 'Ερωτ. Στερ V, 41/1970

Α!

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟΝ ΔΙΑ ΓΕΩΡΓΙΚΑ ΕΡΓΑΛΕΙΑ

ΚΑΙ ΚΑΤ' ΕΘΙΜΟΝ ΠΥΡΑΣ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

*

ΑΘΗΝΑΙ 1968
ΕΚ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ

Σεπ. 1969 / 1970

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

1. Ἐξεταζόμενος τόπος (χωρίον, κωμόπολις) ...... Ροσκά ..

(παλαιότερον ὄνομα : ......—......), Ἐπαρχίας ... Εὐρυτανίας

Νομοῦ ..... Εὐρυτανίας ....

2. Ὀνοματεπώνυμον τοῦ ἐξετάσαντος καὶ συμπληρώσαντος ... Δημήτριος Χονδρογιάννης. ἐπάγγελμα ..Διδάσκαλος......

Ταχυδρομικὴ διεύθυνσις ...Ροσκά - Εὐρυτανίας

Πόσα ἔτη διαμένει εἰς τὸν ἐξεταζόμενον τόπον.... Τρία..........

3. Ἀπὸ ποῖα πρόσωπα κατεγράφησαν αἱ παρατιθέμεναι πληροφορίαι :

α) ὄνομα καὶ ἐπώνυμον .Εὐστράτιος..............

....Μπαλτᾶς τοῦ Χρήστου........

ἡλικία ..73...... γραμματικαὶ γνώσεις .. Ἀπόφοιτος Δημοτικοῦ... τόπος καταγωγῆς ... Ροσκά Εὐρυτανίας..........................

β) ....

Α΄. α΄. ΤΑ ΓΕΩΡΓΙΚΑ ΚΤΗΜΑΤΑ ΠΡΟ ΤΟΥ 1920

1) Ποῖαι ἀγροτικαὶ περιοχαὶ προωρίζοντο διὰ σπορὰν καὶ ποῖαι διὰ βοσκὴν ποιμνίων ; Αἱ μὲν ὀρειναὶ καὶ ἀπρόσιται διὰ καλλιέργειαν προωρίζοντο διὰ τὴν βοσκὴν τῶν ζώων. Τὰ πρόσιτα πρὸς καλλιέργειαν διὰ τὴν καλλιέργ[ειαν]

Ὑπῆρχον αὗται χωρισταὶ ἢ ἐνηλλάσσοντο κατὰ χρονικὰ διαστήματα ; ? Ἐναλλάσσοντο κατ' ἔτος αἱ περιοχαί

2) Εἰς ποίους ἀνῆκον ὡς ἰδιοκτησίαι ; α) εἰς φυσικὰ πρόσωπα, δηλ. εἰς τοὺς χωρικούς· β) εἰς γαιοκτήμονας (Ἕλληνας ἢ ξένους, ὡς π.χ. Τούρκους)· γ) εἰς Κοινότητας· δ) εἰς μονὰς κλπ. ....

. Εἰς χωρικοὺς ... καὶ ... εἰς ... Κοινότητα -

3) Ὁ πατὴρ διατηρεῖ τὴν περιουσίαν του συγκεντρωμένην καὶ μετὰ τὸν γάμον τῶν τέκνων του, διανεμομένης ὑπ' αὐτῶν μετὰ τὸν θάνατόν του ; ...Ὄχι... Ὅταν ἐγίνετο ὁ γάμος τῶν τέκνων διεμοιράζετο καὶ ἡ.... περιουσία -

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

β΄. 1) Οἱ κάτοικοι ἀσχολοῦνται μόνον εἰς τὴν γεωργίαν ἢ μόνον εἰς τὴν κτηνοτροφίαν ; ἢ συγχρόνως εἰς ἀμφοτέρας, δηλ. τὴν γεωργίαν καὶ τὴν κτηνοτροφίαν ; Ἠσχολοῦν καὶ ἀσχολοῦνται καὶ εἰς τας δύο.

2) Οἱ τεχνῖται (δηλ. οἱ βιοτέχναι) ἀσχολοῦνται ἐν παρέργῳ καὶ εἰς τὴν γεωργίαν ; Ναί —

γ΄. 1) Εἰς τὰ μεγάλα κτήματα : τῶν γαιοκτημόνων (τσιφλικούχων), τῶν μοναστηρίων· ποῖοι εἰργάζοντο εἰς αὐτά ; καὶ ὑπὸ ποίους ὅρους· ὡς ἄτομα ἢ μὲ ὁλόκληρον τὴν οἰκογένειάν των ; Δὲν ὑπάρχουν τοιαῦτα κτήματα.

2) Πῶς ἐκαλοῦντο οὗτοι ; (κολλῆγοι, σέμπροι, μισακάτορες, σημισακατόροι κλπ.) .... Ποία ἦτο ἡ κοινωνική των θέσις ; —

3) Ποία ἦτο ἡ ἀμοιβή των ; (εἰς εἶδος ἢ εἰς χρῆμα ;) —

4) Ἐχρησιμοποιοῦντο καὶ ἐργάται ; ἐποχικῶς, δηλ. διὰ τὸ θέρισμα, τὸ ἁλώνισμα, τὸν τρυγητὸν ἢ δι' ὅλον τὸν χρόνον ; Ἀπὸ ποῦ προήρχοντο οὗτοι· ἦσαν ἄνδρες μόνον ἢ καὶ γυναῖκες ; ποίαν ἀμοιβὴν ἐλάμβανον· ἡμερομίσθιον εἰς χρῆμα ἢ εἰς εἶδος ; Δὲν ἐχρησιμοποιοῦντο ἐργάται. Οὔτε καὶ τώρα χρησιμοποιοῦνται.

5) Ἐχρησιμοποιοῦντο καὶ δοῦλοι (ὑπηρέται) ἢ δοῦλαι ; Ἐὰν ναί, ἀπὸ ποίους τόπους προήρχοντο; Ὄχι.

6) α) Οἱ νέοι καὶ αἱ νέαι τοῦ τόπου ποῦ ἐπήγαιναν δι' ἀνεύρεσιν ἐργασίας ; Συνήθως εἰς Ἐπαρχίαν Τριχωνίδος καὶ Μεσολογγίου

β) Ἐπήγαιναν ἐποχικῶς : ὡς ἐργάται .. Ναι . ἢ ὡς τεχνῖται κτίσται, γύφτοι (σιδηρουργοί), βαφεῖς (μπογιατζῆδες), πραματευτάδες (ἔμποροι) κλπ. ; Ἐπήγαιναν ὡς ἐργάται καὶ ὡς τεχνῖται.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

δ'. 1) Πῶς ἐλιπαίνοντο παλαιότερον τὰ χωράφια: μὲ ζωϊκὴν κόπρον (βοῶν, αἰγοπροβάτων κλπ.), φυτικὴν (μὲ καῦσιν: α) τῆς καλαμιᾶς μετὰ τὸν θερισμόν, β) τῶν θάμνων κλπ.) ἢ μὲ κάλυψιν (παράχωμα) χλόης (τριφυλλιοῦ, λαθουριοῦ κλπ.) δι' ὀργώματος; ....

Ἐλιπαίνοντο μὲ ζωϊκὴν κόπρον καὶ δι' ὀργώματος........................

....

....

2) Πότε ἔγινε τὸ πρῶτον χρῆσις χημικῶν λιπασμάτων εἰς τὸν τόπον σας; ...Ἀπὸ τὸ 1955 καὶ ἐντεῦθεν....

ε'. Ἀπὸ πότε χρησιμοποιοῦνται: τὸ σιδηροῦν ἄροτρον καὶ αἱ γεωργικαὶ μηχαναὶ εἰς τὸν τόπον σας; ....

...Ἀπὸ τὸ 1950 κ' ἐντεῦθεν.....

1) Σιδηροῦν ἄροτρον (τύποι αὐτοῦ, δηλ. μονόφτερο, δίφτερο κλπ.). Εἰς ποῖα κτήματα ἐχρησιμοποιεῖτο (ἢ χρησιμοποιεῖται) κάθε τύπος; Ποῖος κατεσκεύαζε τὸ ἄροτρον τοῦτο ἢ ἀπὸ ποῦ ἐγίνετο ἡ προμήθεια αὐτοῦ; .. Εἰς ὁριζόντια κτήματα. Προμηθεύθησαν τὸ πρῶτον ἀπὸ τὴν Γεωργ. Υπηρεσίαν -.........................

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Παραθέσατε σχεδιαγράφημα (ἢ φωτογραφίαν) ἑκάστου τύπου σιδηροῦ ἀρότρου μὲ τὰς ἀντιστοίχους ὀνομασίας τῶν μερῶν αὐτοῦ, ὡς τοῦ κατωτέρω παρατιθεμένου. ....

1............ 4............ 7............ 10...........

2............ 5............ 8..........................

3............ 6............ 9..........................

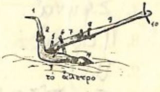

2) Τρακτὲρ (ἀπὸ πότε εἶναι ἐν χρήσει;) ... Δὲν χρησιμοποιεῖται .

3) Μηχανὴ θερισμοῦ . Δὲν χρησιμοποιεῖται ... λόγῳ τοῦ ὀρεινοῦ τῆς περιοχῆς καὶ ἀνεπαρκείας δρόμου -

4) Μηχανὴ δεσίματος τῶν σταχύων (δεματιῶν)........ —— ......

5) Μηχανὴ ἁλωνισμοῦ .... —— ....

στ΄. 1) Τὸ ξύλινον ἄροτρον. Ποῖος κατεσκεύαζε (ἢ κατασκευάζει) τὸ παλαιὸν ξύλινον ἄροτρον .. Πολλοί τῶν κατοίκων μόνοι των, ἀλλ' ὡς ἐπί τὸ πλεῖστον εἰδικοί ξυλουργοί.

2) Ποία ἦτο ἡ μορφὴ τοῦ παλαιοῦ ξυλίνου ἀρότρου εἰς τὸν τόπον σας καὶ ποία εἶναι σήμερον. Ποῖαι διαφοραὶ ὑπῆρχον (ἢ ὑπάρχουν) εἰς τὸ χρησιμοποιούμενον ἄροτρον εἰς τὸν τόπον σας ἀπὸ τὰ εἰκονιζόμενα ἐνταῦθα ;

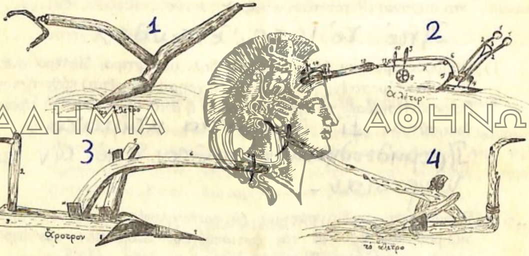

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

3) Ἰχνογραφήσατε τὸ ξύλινον ἄροτρον(1) καὶ τὸν ζυγὸν ὡς ἀπαντᾶται εἰς τὸν τόπον σας καὶ παραθέσατε τὰ ἀντιστοιχοῦντα εἰς τοὺς ἀριθμοὺς ἐν χρήσει ὀνόματα τῶν διαφόρων μερῶν καὶ τῶν ἐξαρτημάτων αὐτοῦ.

1. Χειρολάβα	6. Σπάθη	11. ....
2. Κοντούρα	7. Σφῆνα	12. ....
3. σφῆνα	8. Πτερά	13. ....
4. "	9. ὑνί	14. ....
5. Σταβάρι	10. γαντζος	15. ....

(1) Ἐὰν εἶναι δυνατὸν ἀποστείλατε καὶ φωτογραφίαν.

('Εὰν ὑπάρχουν διαφοραί, δύνασθε νὰ μεταβάλετε τὴν ἀνωτέρω ἀρίθμησιν).

4) **Τὸ ὑνί.** Τὸ ὑνὶ τοῦ ξυλίνου ἀρότρου ἦτο (ἢ εἶναι) μιᾶς μορφῆς διὰ τὴν ἀροτρίασιν ὅλων τῶν εἰδῶν τῶν χωραφιῶν ; δηλ. τῶν χωματερῶν (λιβάδια, κῆποι) καὶ τῶν πετρωδῶν. – Ἰχνογραφήσατε ἢ φωτογραφήσατε τὸ ἐν χρήσει ὑνὶ (ἢ τὰ ἐν χρήσει, ἐὰν εἶναι διαφόρων τύπων) καὶ σημειώσατε τὴν χρῆσιν ἑκάστου.

...Εχρησιμοποιείτο...είς τύπος...δι' όλα τα χωράφια...και συγκεκριμένα...ο κατωτέρω τύπος (α)...

5) Ποῖον τὸ σχῆμα τῆς σπάθης τοῦ ἀρότρου; ...Τοξοειδές

...

6) Ἦτο (ἢ εἶναι) κατεσκευασμένη ἐκ ξύλου ἢ σιδήρου; ...

Εκ ξύλου...

...

7) Ἐργαλεῖα διὰ τὴν κατασκευὴν καὶ ἐπιδιόρθωσιν τοῦ ἀρότρου (π.χ. σκεπάρνι, πριόνι, ἀρίδι, ἀρνάρι, ξυλοφάϊ κλπ.)......

σκεπάρνι, πριόνι, αρίδι, ξυλοφάι
κοπίδι...

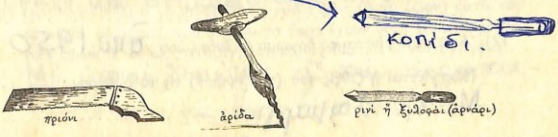

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

8) α) Διὰ τὸν ἄροτον (ζευγάρισμα, ὄργωμα) ποῖα ζῷα ἐχρησιμοποιοῦντο (ἢ χρησιμοποιοῦνται) : βόες ἢ ἄλλο ζῷον, δηλ. ἵππος, ἡμίονος, ὄνος ... Βόες, ἵπποι, ἡμίονοι

β) Ἐχρησιμοποιοῦντο (ἢ χρησιμοποιοῦνται) διὰ τὸ ὄργωμα δύο ζῷα ἢ ἕν ; ... Καί ... δύο καί ... ἕν —

9) Διὰ τὸ ζευγάρισμα μὲ δύο ζῷα ἦτο (ἢ εἶναι) ἀναγκαῖος ὁ ζυγός ;

....

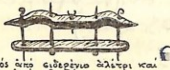

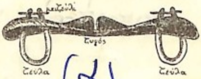

Σχεδιάσατε τὴν μορφὴν τοῦ παλαιοτέρου καὶ τοῦ σημερινοῦ ζυγοῦ (ἢ φωτογραφήσατε αὐτὸν) καὶ ὀνομάσατε τὰ διάφορα μέρη καὶ ἐξαρτήματα αὐτοῦ (π.χ. λουριά, λοῦρα, ζεῦλες, πιζεύλια κλπ.). Ἐχρησιμοποιεῖτο καί χρησιμοποιεῖται ὁ τύπος (α) ὡς ἔχει ἀνωτέρω

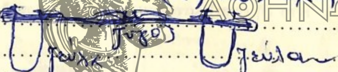

10) Σχεδιάσατε ἰδιαιτέρως τὴν μορφὴν τῶν ζευλῶν τοῦ ζυγοῦ εἰς τὸν τόπον σας. ...

ὡς ἔχει ἀνωτέρω εἰς τόν τύπον (α)

11) Πῶς λέγεται εἰς τὸν τόπον σας ὁ κρίκος ἐκ σιδήρου, ξύλου ἢ σχοινίου, ὁ ὁποῖος τοποθετεῖται εἰς τὸν ζυγὸν (πολλαχοῦ : λοῦρα, κουλλούρι), προσδένεται δὲ εἰς αὐτὸν τὸ ἄροτρον διὰ τὸ ὄργωμα ; (Σχεδιάσατε αὐτόν). ...

Ἐλέγετο Σκάλη —

....

12) Ἀπὸ πότε γίνεται τὸ ὄργωμα δι' ἑνὸς ζώου ; ἀπό 1950

Πῶς γίνεται ἡ ζεῦξίς του (τὸ ζέψιμον) εἰς τὸ ἄροτρον ; ...

Μέ τήν λαιμαργιά —

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Περιγράψατε καὶ σχεδιάσατε (ἢ φωτογραφήσατε) τὴν σκευήν, τὴν ὁποίαν φέρει τὸ ἄλογον ἢ ἄλλο ζῷον διὰ νὰ προσδεθῇ εἰς αὐτὴν τὸ ἄροτρον.... ὡς ἔχει κατωτέρω. μὲ τὴν ὀνομασίαν τῶν ἐξαρτημάτων.

....

....

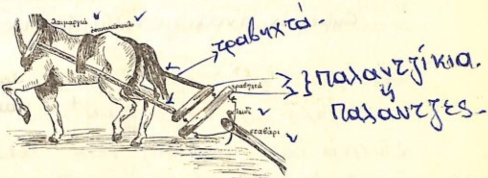

ζ΄. Ἀροτρίασις (ὄργωμα) καὶ σπορά.

α) Ποῖος ὤργωνε παλαιότερον (ἢ σήμερον) ; 1) ἄνδρας (ὁ ἰδιοκτήτης τοῦ ἀγροῦ ἢ ἄλλος)· 2) γυναῖκα· 3) ὑπηρέτης. Σημειώσατε ποία ἡ συνήθεια εἰς τὸν τόπον σας ....

(1) ἰδιοκτήτης καὶ ἐν ἀνάγκῃ καὶ ἡ γυναῖ-
καπου-

β) 1) Περιγράψατε λεπτομερῶς, πῶς γίνεται τὸ ζεύξιμον τῶν βοδιῶν (ἢ τοῦ βοδιοῦ, τοῦ ἀλόγου) εἰς τὸ ξύλινον ἄροτρον. (Παραθέσατε, εἰ δυνατόν, καὶ φωτογραφίαν) ..Τοῦ ἀλόγου ὡς ἀνωτέρω
Τοῦ βοδιοῦ διὰ τοῦ ζυγοῦ, τῆς ζεύλας, τοῦ κλειδιοῦ καὶ τῆς σκάλης = (κρίκος τοῦ ζυγοῦ

2) Πῶς γίνεται τὸ ζεύξιμον εἰς τὸ σιδηροῦν ἄροτρον...........
Κατὰ τὸν ἴδιον τρόπον διὰ τὰ ἄλογα, ἀλλά διὰ τὰ βόδια ἀντὶ μακροῦ σταβαριοῦ ὑπάρχει βραχὺ καὶ ἀντικαθίσταται δι᾽ ἀλύσιδος-

3) Πῶς κατευθύνει ὁ γεωργὸς τὰ ζευγμένα ζῷα (ἢ τὸ ζῷον) κατὰ τὸ ὄργωμα· μὲ σχοινί, τοῦ ὁποίου τὰ ἄκρα ἔχουν δεθῇ εἰς τὰ κέρατα τῶν ζῴων ἢ ἄλλως ; (Περιγραφὴ καὶ σχεδίασμα ἢ φωτογραφία).
Μὲ σχοινὶ δεμένον εἰς τὰ κέρατα-

....

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

4) Σχεδιάσατε πῶς ἐγίνετο παλαιότερον (ἐπίσης πῶς γίνεται σήμερον) τὸ ὄργωμα. Ὀργώνεται τὸ χωράφι μὲ ἀνοιγομένας αὔλακας (αὐλακιὲς) κατ' εὐθεῖαν γραμμήν, ὡς τὸ κατωτέρω σχεδιάγραμμα (α);

? Ὀργώνετο μὲ ἀνοιγμένας αὔλακας καὶ περιφερειακῶς. Τὸ αὐτὸ συμβαίνει καὶ

ἢ ὀργώνεται περιφερειακῶς ὡς εἰς τὸ σχεδιάγραμμα (β) ;

σήμερον ἀναλόγως τῆς φύσεως τοῦ ἀγροῦ.

\+ 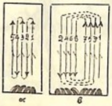 + καὶ α' καὶ β'.

α β

Σημειώσατε μὲ τὸ σημεῖον τοῦ σταυροῦ, ποῖον ἐκ τῶν ὀργωμάτων τούτων (α, β) εἶναι ἐν χρήσει εἰς τὸν τόπον σας. Ἐὰν ὑπάρχῃ ἄλλος τις τρόπος ὀργώματος σχεδιάσατε καὶ περιγράψατε αὐτόν.

5) Ἡ σπορὰ καὶ τὸ ὄργωμα τοῦ ἀγροῦ ἐγίνετο (ἢ γίνεται ἀκόμη) εἰς λωρίδας (δηλ. σποριὲς ἢ σποριές, ντάμιες, σιασιές, μεσοράδες κ.λ.π.) ; ....

Ἡ σπορὰ καὶ τὸ ὄργωμα ἐγένετο καὶ γίνεται εἰς λωρίδας - σποριές. - ....

Πῶς ἐχωρίζετο ἡ λωρὶς (ἡ σποριά) ; μὲ αὐλακιάν ; ....

Ἐχωρίζετο μὲ αὐλακιάν. ....

6) Ποῦ ὑπάρχει ἡ συνήθεια νὰ γίνεται ἡ σπορὰ τοῦ σίτου καὶ ἄλλων δημητριακῶν μόνον μὲ σκαπάνην, δηλ. νὰ μὴ χρησιμοποιῆται ἄροτρον ; .... Δὲν γίνεται ἐξ συνηθείας ......

ἀλλ' ἐξ ἀνάγκης ὅταν στερῆται ζευγαριοῦ.

7) Ποῖοι τρόποι ἢ εἴδη ὀργώματος (ἀροτριάσεως) ἦσαν ἐν χρήσει παλαιότερον (ἢ σήμερον). Δηλ. ἡ διάνοιξις τῶν αὐλάκων μὲ τὸ ὑνί: καθέτως, πλαγίως, βαθιὰ κλπ. Ἡ διάνοιξις τῶν αὐλάκων μὲ τὸ ὑνὶ ἐγένετο καὶ γίνεται καὶ καθέτως καὶ πλαγίως. - ....

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Εἰς ποῖα ὀργώματα (σποράς) γίνεται χρῆσις τῶν τρόπων τούτων ἢ ἄλλων. ..Τοῦ..πρώτου..δηλ.: καθέτως εἰς μαλακά χωράφια.....ἐνῶ..τό δεύτερο εἰς σκληρά (μπαΐρια)

γ) Ἀροτριάσεις (ὀργώματα) τοῦ ἀγροῦ πρὸ τῆς σπορᾶς:

1) Διὰ τὴν σπορὰν δημητριακῶν. Πόσα ὀργώματα ἐγίνοντο (ἢ γίνονται) καὶ πότε, δηλ. κατὰ ποίαν χρονικὴν περίοδον. Πῶς λέγονται (ὀνοματολογία) τὰ ὀργώματα αὐτά· π.χ. καλλουργιά, διβόλισμα, γύρισμα κλπ. ....

Διά..τόν..σιτον..ἐγένοντο..μέ τίς πρῶτες βροχές τοῦ Φθινοπώρου..καί ἐλέγετο διβόλισμα...καί..γύρισμα, καί ἁπλῶς ὄργωμα.. Σπανίως δέ σήκωμα..τοῦ χωραφιοῦ

2) Διὰ τὸ φύτευμα κηπευτικῶν. (Ἀπαντήσατε ὁμοίως, ὡς ἀνωτέρω)

Τό φύτευμα τῶν κηπευτικῶν ἐγένετο διά τῆς σκαπάνης συνήθως..καί ἰδία ὑπό τῶν γυναικῶν

3) Ἐπὶ πόσα ἔτη δέον νὰ ἀφεθῇ ἄσπαρτον τὸ χωράφι, δηλ. εἰς ἀγρανάπαυσιν, διὰ νὰ σπαρθῇ κατόπιν σιτάρι ἢ ἄλλο δημητριακόν....

..Ἐπί..ἕν..ἔτος.-..............................

4) Πόσα ὀργώματα γίνονται διὰ κάθε εἶδος καλλιεργείας (σίτου, κριθῆς, ἀραβοσίτου, ψυχανθῶν, κηπευτικῶν εἰδῶν κλπ.) καὶ κατὰ ποίαν ἐποχήν; ......Συνήθως....ἕν.-..........

5) Ποῖα ἐργαλεῖα ἢ σκεύη χρησιμοποιοῦνται: α) κατὰ τὴν σποράν. π.χ. **τὸ δισάκι·** εἰς αὐτὸ περιέχεται ὁ σπόρος καὶ ἐξ αὐτοῦ λαμβανόμενος διασκορπίζεται ἐπὶ τοῦ ἐδάφους; ....

Ἐχρησιμοποιεῖτο...τό δισάκι...ἤ..καί ἁπλῶς τό σακκούλι...(Δισάκι ἀλλά μέ ἕν μόνον σακκί)

β) Μὲ ποῖα γεωργικὰ ἐργαλεῖα (ἢ τυχὸν ἄλλα μέσα): 1) καθαρίζονται: τὸ ποδάρι, τά φτερὰ (παρούτια) κ.ἄ. καὶ τὸ ὑνὶ κατὰ τὴν ἀροτρίασιν (ὄργωμα, ἀλέτρισμα, κάμωμα κλπ.) ἀπὸ τὸ χῶ-

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

μα ἢ τὰ χόρτα, ριζίδια, τὰ ὁποῖα κολλῶνται εἰς αὐτά. Μὲ ἐλλειψοειδῆ σιδηρᾶν ράβδον, ἡ ὁποία ἔχει τοποθετηθῆ εἰς τὸ ἓν ἄκρον τοῦ βουκέντρου ἢ μὲ ἄλλον τρόπον ; ....

.....Με ξύστρα προσαρμοσμένη εις
την βουκέντραν..................................

....

2) Γίνεται μετὰ τὸ ὄργωμα ἰσοπέδωσις τοῦ χωραφιοῦ (σβάρνισμα, διβόλισμα); ....Ναι..........................

...Γίνεται σβάρνισμα με ξύλινην σβάρναν

3) Ἡ σκαφὴ μερῶν τοῦ ἀγροῦ ποὺ δὲν ἔχουν ὀργωθῆ (μὲ σκαλίδα, τσαπὶ κ. ἄ.); Νὰ γίνῃ εἰς τὴν θέσιν τῶν ὡς ἄνω (1 - 3) ἐρωτημάτων περιγραφὴ ἑκάστου ἐν χρήσει ἐργαλείου καὶ νὰ παρατεθοῦν σχεδιάσματα ἢ φωτογραφίαι. (Παρατίθενται ἐνταῦθα ἐνδεικτικῶς σχεδιάσματά τινων ἐκ τούτων).

....

....

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

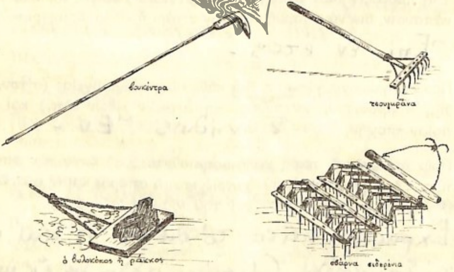

γ) Ἐργαλεῖα διὰ σκάψιμον καὶ σκάλισμα τοῦ ἀγροῦ ἢ τοῦ κήπου· π.χ. ὁ κασμάς, ἡ τσάπα κ.ἄ. (Σημειώσατε τὸ ὄνομα, τὴν χρῆσιν

ἑκάστου καὶ παραθέσατε ἰχνογράφημα ἢ φωτογραφίαν) ....

.....Κασμὰς...καὶ...τσάπα...ὡς

.....κατωτέρω.....................................

....

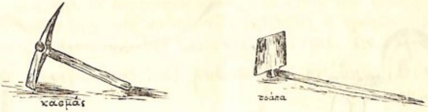

6) Ποῖα πρόσωπα βοηθοῦν τὸν ζευγολάτην (ἢ ζευγὰν) εἰς τὸ ὄργωμα καὶ πῶς καλοῦνται οἱ βοηθοὶ οὗτοι ὡς καὶ αἱ ἐργασίαι ποὺ ἐκτελοῦν

.....Κανένας.....................................

....

7) Ποῖα χωράφια ἐκαλλιεργοῦντο (ἢ καλλιεργοῦνται) διὰ τὴν σποράν ὀσπρίων. Πῶς ἐγίνετο ἡ σπορὰ καὶ ἡ καλλιέργεια ἑκάστου εἴδους.....Ποτιστικά — ἡ καλλιέργεια

κατά γραμμάς.....................................

....

8) Ποῖα χωράφια ἐκαλλιεργοῦντο (ἢ καλλιεργοῦνται) διὰ τροφὰς τῶν ζῴων· π.χ. ρόβη, σανόν, τριφύλλι κ.ἄ. ....

.....Ὅλα τά χωράφια συνήθως διαδοχι-

κῶς...

9) Πῶς ἐγίνετο πρὸ τοῦ 1920 (ἢ σήμερον) ἡ καλλιέργεια τῶν γεωμήλων· ἐσπέρνοντο ἢ ἐφυτεύοντο εἰς αὐλάκια ἢ πρασιὲς (βραγιές), καὶ ἄλλως. ..?..ἐφυτεύοντο...καὶ φυτεύονται καὶ

σήμερον εἰς γοῦρνες (γουβιά) κατά βραγιές —

Β΄. ΘΕΡΙΣΜΟΣ

α.΄ Ἐργαλεῖα θερισμοῦ.

1) Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον ἐθερίζοντο παλαιότερον τὰ δημητριακά. (Παραθέσατε τὸ ὄνομα καὶ ἰχνογράφημα ἢ φωτογραφίαν αὐτοῦ·

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

π.χ. μὲ τὸ δρεπάνι, τὸ μαχαίρι κλπ.) ....

Μὲ δρεπάνι ὀδοντωτό,

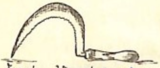

(1)

Ἐὰν ἦσαν (ἢ εἶναι ἀκόμη ἐν χρήσει) διαφόρων εἰδῶν δρεπάνια ἢ ἄλλα μέσα θερισμοῦ, παρακαλοῦμεν νὰ τὰ περιγράψετε· ἐπίσης νὰ σχεδιάσετε τὰ ἐργαλεῖα ἢ νὰ τὰ φωτογραφήσετε............

Εἶναι ἐν χρήσει τὸ ὀδοντωτὸν δρεπάνι ὡς ἐν τῇ (1) εἰκονη

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

2) Μὲ δρέπανα ἢ μὲ ποῖα ἄλλα ἐργαλεῖα (π.χ. κόσσες) ἐθερίζοντο (ἢ θερίζονται) τὰ χόρτα (π.χ. τὸ τριφύλλι κλπ.) διὰ τροφὴν τῶν ζῴων· (βλ. παράδειγμα εἰς τὴν κατωτέρω εἰκόνα). μὲ δρεπάνια καὶ κατόπιν μὲ κόσες.

3) Ἡ λεπὶς (δηλ. ἡ κόψη) τοῦ δρεπανιοῦ ἢ ἄλλου θεριστικοῦ ἐργαλείου ἦτο ὁμαλὴ ἢ ὀδοντωτή; (Σχεδιάσατε αὐτήν)...........

Ἦτο καὶ ὁμαλὴ καὶ ὀδοντωτή -

4) Πῶς ἦτο κατεσκευασμένη ἡ χειρολαβή του· (σχεδιάσατε ἢ φωτογραφήσατε αὐτήν). Ὁ σιδηροῦς σκελετὸς πῶς ἐλέγετο;........

Ἡ λαβὴ ἦτο ὡς ἀνωτέρω εἰς τὴν εἰκόνη (1). Ὁ σιδηροῦς σκελετὸς ἐλέγετο λεπίδι.

5) Ποῖος κατεσκεύαζεν αὐτὰ τὰ θεριστικὰ ἐργαλεῖα· (π.χ. τὰ δρεπάνια κ.ἄ.) ....

....

6) Ἦτο παλαιότερον (ἢ εἶναι ἀκόμη) ἐν χρήσει καὶ ὁ θερισμὸς μὲ τὰς χεῖρας, δηλ. δι' ἐκριζώσεως καὶ ὄχι διὰ κοπῆς τῶν δημητριακῶν ἢ ὀσπρίων (π.χ. τῆς κριθῆς, τῶν ρεβιθιῶν) ἢ τροφῶν τῶν ζώων (τῆς ρόβης κλπ.) Ἦτο καὶ εἶναι ἐν χρήσει δι' ἐκριζώσεως αἱ ρεβυθιῶν, ρόβης, βίκου...

β.΄ Θερισμὸς τῶν δημητριακῶν.

1) Εἰς ποῖον ὕψος ἀπὸ τοῦ ἐδάφους ἐθερίζοντο (ἢ θερίζονται) μὲ τὸ δρεπάνι ἢ ἄλλο κοπτερὸν μέσον ὁ σῖτος, ἡ κριθή, ἡ βρώμη, ἡ σίκαλις κλπ. ...Τὸ ὕψος ἦτο ἀνάλογον τῆς ἀναπτύξεως τῶν Δημητριακῶν μέσος ὅρος 0,25-0,30 μ

2) Οἱ στάχυες ποὺ ἔμεναν (ἢ μένουν) εἰς τὰ χωράφι μαζὶ μὲ τὴν ρίζαν μετὰ τὸν θερισμὸν πῶς ἐλέγοντο (ἢ πῶς λέγονται)............

...Σταχολόγι......................................

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

3) Ποῦ ἀκολουθοῦν τοὺς θεριστὰς ἄλλα πρόσωπα (γυναῖκες ἢ παιδιά), τὰ ὁποῖα παραλαμβάνουν ἀπ' αὐτοὺς τὰ δράγματα (δραξιές, πιάσματα, χεριές, χερόβολα) τῶν σταχύων καὶ τὰ τακτοποιοῦν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους. Μήπως οἱ ἴδιοι οἱ θερισταὶ ἀποθέτουν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους τὰ δράγματα ;.....Ἀποθέτουν οἱ ἴδιοι οἱ θερισταὶ ἐπὶ τοῦ ἐδάφους.......

....

4) Πῶς τοποθετοῦνται τὰ δράγματα (οἱ χεριὲς) ἐπὶ τοῦ ἐδάφους. Πολλὰ ὁμοῦ ; Πόσα; Μήπως τοποθετεῖται ἕκαστον δράγμα (πιάσμα τῆς χειρὸς) χωριστά ; Ὅπου τοποθετοῦνται πολλὰ μαζί, αἱ κεφαλαὶ τῶν σταχύων εὑρίσκονται πρὸς τὴν αὐτὴν κατεύθυνσιν ἢ διασταυρώνονται. (Περιγράψατε λεπτομερῶς) ....
Τὰ δράγματα ἐτοποθετοῦντο καὶ τοποθετοῦνται πολλὰ μαζὶ αἱ δὲ κεφαλαὶ πρὸς τὴν αὐτὴν κατεύθυνσιν.......

5) Πῶς λέγονται τὰ τοποθετούμενα μαζὶ δράγματα ; Πολλαχοῦ καλοῦνται ἀγκαλιές. ...Ἐκαλοῦντο καὶ καλοῦνται
...Χερόβολα ἢ χεριές.-...

γ.′ Οἱ θερισταί.

1) Ποῖοι θερίζουν : ἄνδρες καὶ γυναῖκες ; Ὑπῆρχον (ἢ ὑπάρχουν) θερισταί, οἱ ὁποῖοι ἤρχοντο ὡς ἐπαγγελματίαι δι' αὐτὸν τὸν σκοπὸν ἀπὸ ἄλλον τόπον καὶ ποῖον ; ...
...Θερίζουν ἄνδρες καὶ γυναῖκες —
Ἐπαγγελματίαι δὲν ὑπῆρχον.—
...

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

2) Πῶς ἠμείβοντο οὗτοι· μὲ ἡμερομίσθιον (μεροκάματο) ἢ κατ' ἀποκοπὴν (ξεκοπῆς). Ποία ἦτο ἡ ἀμοιβή· εἰς χρῆμα ἢ εἰς εἶδος ; Τὸ ἡμερομίσθιον ἦτο μετὰ παροχῆς φαγητοῦ ἢ ἄνευ φαγητοῦ ; (Παραθέσατε μὲ τὰς πληροφορίας καὶ τὴν σχετικὴν εἰς τὸν τόπον σας ὀνοματολογίαν)...
... — ...
... — ...
... — ...
... — ...

3) Οἱ ἄνδρες ἢ αἱ γυναῖκες ἔφερόν τι εἰς τὰς χεῖρας πρὸς προφύλαξιν, ἰδίᾳ τῆς ἀριστερᾶς, κατὰ τὸν θερισμόν ; Ἐπίσης κατὰ τὴν ἔναρξιν τῆς ἐργασίας τὴν πρώτην ἡμέραν περιεβάλλοντό τι εἰς τὴν μέσην τοῦ σώματος διὰ νὰ μὴ αἰσθάνωνται κόπωσιν (δηλ. νὰ μὴ πονῇ ἡ μέση των) ; ...
...Ἔφερον...χειρόκτιον ἢ ἄλλο
ὕφασμα εἴδους...χειροκτίου.
Εἰς...τὴν...μέσην...περιεβάλλοντο διὰ
ταινίας...ὑφάσματος (ζωνάρι)

4) Ἐδίδετο (ἢ δίδεται) προσοχὴ ὡς πρὸς τὴν ἡμέραν τῆς ἑβδομάδος ἢ τοῦ μηνὸς καθ' ἣν πρέπει νὰ ἀρχίσῃ ὁ θερισμός ; ....

Οἱαδήποτε ἡμέρα τῆς ἑβδομάδος ἐκτὸς τῆς Τρίτης.

5) Ἐτραγουδοῦσαν (ἢ τραγουδοῦν) κατὰ τὸν θερισμὸν σχετικὰ τραγούδια ; Καταγράψατε αὐτά. Ἐτραγουδοῦσαν Δημοτικὰ Τραγούδια π.χ. α) Λάγκάδι ξερολάγκαδο, Συννέφιασε ὁ Παρνασ... κλπ.

6) Ποῦ τὴν τελευταίαν ἡμέραν τοῦ θερισμοῦ, προτοῦ τελειώσουν, ἀφήνουν εἰς τὸ χωράφι ἕνα μέρος αὐτοῦ ἀθέριστον. Τί κάμνουν τοὺς στάχυς ποὺ μένουν ἀθέριστοι ; (Εἴς τινας τόπους θερίζουν τὸ μέρος αὐτὸ σταυροειδῶς καὶ μὲ τοὺς ἀποκοπέντας στάχυς πλέκουν σταυρὸν ἢ ψάθαν, τὴν ὁποίαν τοποθετοῦν εἰς τὸ εἰκονοστάσι κλπ.).

Περιγράψατε λεπτομερῶς ὅπου ὑπάρχει σχετικὸν ἢ ἄλλο τι ἔθιμον ....

Δὲν ἄφηναν καὶ δὲν ἀφήνουν ἀθέριστον σιτάρι.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

δ.' Τὸ δέσιμον (δεμάτιασμα) τῶν σταχύων.

1) Πότε ἐγίνετο τὸ δεμάτιασμα, ἤτοι τὸ δέσιμον, τῶν θερισμένων σταχύων. Ποίαν ἡμέραν ; Ἀμέσως μετὰ τὸν θερισμόν ; Τὸ ἑσπέρας ἢ μήπως ἔπρεπε νὰ μείνουν οἱ στάχυες εἰς τὸν ἥλιον πρὸς ξήρανσιν καὶ ἐπὶ πόσον χρόνον ; ....

Ἂν ἦτο ξερὸν τὴν ἰδίαν ἡμέραν συγχρόνως μὲ τὸν θερισμόν, ἄλλως τὸ ἄφηνον ἐπί τινα χρόνον πρὸς ξήρανσιν.

2) Πῶς ἐγίνετο τὸ δεμάτιασμα ; Ποῖος ἔδενε τοὺς στάχυς καὶ ποῖος τοὺς μετέφερε καὶ τοὺς παρέδιδεν ὡς χεριές, ἀγκαλιές ; Πῶς ἐδένοντο· μὲ κοινὰ σχοινία, μὲ σχοινία κατεσκευασμένα ἀπὸ βελονοειδεῖς θάμνους, π.χ. βροῦλα, σπάρτα κλπ. Κατὰ τὸ δέσιμον τῶν δεματιῶν μήπως ἐχρησιμοποιεῖτο καὶ ἐργαλεῖόν τι ; Περιγράψατε λεπτομερῶς τὴν ἐργασίαν ταύτην μετὰ παραθέσεως σχετικῶν σχεδιασμάτων ἢ φωτογραφιῶν............

Ὁ ἴδιος ὁ θεριστὴς μὲ σχοινιὰ κατασκευασμένα ἀπὸ τὸ ἴδιο τὸ σιτάρι.—

Τοποθετημένο [illegible] (χεριῶν)

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

3) Τὰ δεμάτια μετὰ τὸ δέσιμον ἀφήνοντο εἰς τὴν ἰδίαν θέσιν ἢ συνεκεντρώνοντο εἰς ὡρισμένον μέρος τοῦ θερισμένου ἀγροῦ ; Πόσα δεμάτια συνεκεντρώνοντο ἐκεῖ καὶ πῶς ἐτοποθετοῦντο;......

Τὰ ἐμάζευαν καὶ τὰ μαζεύουν ὅλα μαζὶ καὶ ἐτοποθετοῦντο κατὰ σειρὰν τὸ ἓν ἐπὶ τοῦ ἄλλου

ε.΄ Συγκομιδὴ τῶν γεωμήλων.

1) Ἀπὸ πότε ἤρχισεν ἡ καλλιέργεια τῆς πατάτας εἰς τὸν τόπον σας ; Πρὶν ἀπὸ τὸ 1920.

Πότε γίνεται ἡ σπορὰ ἢ τὸ φύτευμα αὐτῆς.................

Τὴν Ἄνοιξιν (Ἀπρίλιον καὶ μετά)

....

....

2) Πῶς ἐγίνετο (ἢ γίνεται) ἡ ἐξαγωγὴ (βγάλσιμο) τῶν γεωμήλων ἀπὸ τὸ χωράφι ; Μὲ σκαπάνην, μὲ ἄροτρον ἢ μὲ ἄλλον τρόπον. Περιγράψατε τὸ σχῆμα τῆς σκαπάνης, τοῦ ἀρότρου κλπ. παραθέτοντες καὶ σχετικὸν σχέδιον αὐτῶν ἢ φωτογραφίαν.................

Μὲ σκαπάνη

....

....

στ.΄ Συγκομιδὴ τοῦ σανοῦ.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

1) Ἐσυνηθίζετο παλαιότερον ἡ διατροφὴ τῶν ζώων κατὰ τὸν χειμῶνα μὲ ξηρὰ χόρτα (π.χ. σανόν, τριφύλλι, βίκον); Ἐὰν ναί, περιγράψατε πῶς ἐγίνετο ἡ καλλιέργειά του, ἔπειτα ἡ κοπή, ἡ ξήρανσις καὶ ἡ φύλαξις αὐτοῦ....... Ναι.

Τὸ σανὸν ἦτο αὐτοφυὲς εἰς κτήματα φυλασσόμενα νὰ μὴν βόσκουν ζῶα. Τὸ τριφύλλι ἐκαλλιεργεῖτο εἰς ἀγρούς. Τὸ κόψιμο ἐγίνετο μὲ δρεπάνι καὶ τώρα μὲ κόσες. Ἡ ξήρανσις γίνεται εἰς τοὺς ἀγροὺς καὶ ἀποθηκεύεται εἰς τοὺς ἀχυρῶνας.

2) Πότε ἐθερίζετο ὁ σανὸς καὶ μὲ ποῖον ἐργαλεῖον (δρέπανον, κόσσαν κ.ἄ.). Ἀρχὲς Ἰουνίου μὲ δρέπανον καὶ κόσα

(Παραθέσατε καὶ σχεδιάσματα ἢ φωτογραφίας).........

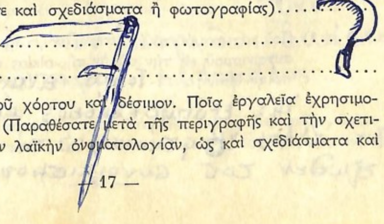

....

....

3) Ξήρανσις τοῦ χόρτου καὶ δέσιμον. Ποῖα ἐργαλεῖα ἐχρησιμοποιοῦντο ; (Παραθέσατε μετὰ τῆς περιγραφῆς καὶ τὴν σχετικὴν τοπικὴν λαϊκὴν ὀνοματολογίαν, ὡς καὶ σχεδιάσματα καὶ

φωτογραφίας) ...Δέν έχρησιμοποιοῦντο
ἐργαλεῖα (ἔδενοντο δεμάτια)...........

Γ.΄ ΑΛΩΝΙΣΜΟΣ

α.΄ 1) Μεταφορὰ τῶν δεματιῶν πρὸς ἁλωνισμόν. Συνεκεντρώνοντο πρὸς τοῦτο ἐπὶ τόπου εἰς τὸ χωράφι ἢ μετεφέροντο εἰς ἄλλην θέσιν, π.χ. εἰς τὸ ἁλώνι, εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ σπιτιοῦ κτλ. ....

Μετεφέροντο καί μεταφέρονται εἰς τό ἁλώνι—

2) Πῶς καλεῖται ὁ χῶρος ὅπου τοποθετοῦνται τὰ πρὸς ἁλωνισμὸν δεμάτια. Εἴς τινας τόπους λέγεται: θεμωνοστάσι, θεμωνιά, θεμωνιάστρα, κλπ. Πῶς γίνεται ἡ τοποθέτησις εἰς σωρόν; Ὑπάρχει καθωρισμένος τρόπος τοποθετήσεως; ....

Ἁλώνι – (δέν ὑπάρχει ἰδιαίτερα ὀνομασία—

3) Ὑπῆρχεν ἀνέκαθεν εἰς τὸν τόπον σας ἁλώνι διὰ τὸν ἁλωνισμὸν τῶν δημητριακῶν; Μήπως ἐγίνετο παλαιότερον ὁ χωρισμὸς τοῦ καρποῦ (τοῦ γεννήματος) ἀπὸ τὰ ἄχυρα εἰς ἄλλον χῶρον, δηλ. ὄχι εἰς τὸ ἁλώνι; ....

Ὑπῆρχεν ἁλώνι ἀνέκαθεν.

4) Ποῦ κατεσκευάζετο (ἢ κατασκευάζεται) τὸ ἁλώνι. Ἐντὸς τοῦ συνοικισμοῦ, εἰς τὴν αὐλὴν τῆς οἰκίας ἢ ἔξω τοῦ χωρίου; Εἰς ποίαν θέσιν; ....Τοῦτο εἶναι συνάρτησις τῆς ἐξυπηρετήσεως ἑκάστου ἀγρότη π.χ. ἄλλος τό φτιανει, εἰ τό σπίτι ἄλλος ἔξωθεν τοῦ συνοικισμου.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

5) Τὸ ἁλώνι ἀνήκει εἰς μίαν μόνον οἰκογένειαν ἢ εἰς περισσοτέρας; ἐὰν τοῦτο ἀνήκῃ εἰς πολλάς οἰκογενείας, πῶς γίνεται ἡ χρῆσίς του, δηλ. μὲ ποίαν σειρὰν καὶ ἐπὶ πόσον χρόνον; .... Ἄλλο εἰς μίαν οἰκογένειαν, πολλά δέ καί εἰς πολλάς οἰκογενείας.- Χρησιμοποιοῦνται μέ σειρά κατ' ἔτος -

6) Ἀπὸ πότε ἄρχεται τὸ ἁλώνισμα καὶ πότε λήγει; .. Ἄρχεται ἀπό ἀρχές Ἰουλίου καί λήγει ἀρχές Αὐγούστου -

7) Εἴδη ἁλωνιῶν (ἀναλόγως τῆς κατασκευῆς των)· π.χ. χωματάλωνο (μὲ δάπεδον ἐκ χώματος)· πετράλωνο (μὲ δάπεδον ἐστρωμένον μὲ πλάκες).
(Περιγράψατε τὴν κατασκευὴν ἑκάστου καὶ παραθέσατε σχεδίασμα ἢ φωτογραφίαν αὐτοῦ) .. Χρησιμοποιοῦντο, Χωματάλωνα καί ἐστρωμένα μέ πλάκας σχήματος κύκλου -

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

8) Πῶς ἐπισκευάζεται τὸ ἁλώνι ἕκαστον ἔτος πρὸ τῆς ἐνάρξεως τοῦ ἁλωνισμοῦ· (π.χ. τοῦ χωματάλωνου: καθαρισμὸς αὐτοῦ καὶ ἐπάλειψις τοῦ δαπέδου καὶ τοῦ γύρω τοιχώματος, ὅπου ὑπάρχει, μὲ πηλὸν ἐκ χώματος ἢ συνήθως διὰ μείγματος κόπρου βοῶν καὶ ἀχύρων)...... Καθαρισμός καί ἐπάλειψις διά μείγματος κόπρου βοῶν καί ἀχύρων. -

9) Ἡ ὡς ἄνω προετοιμασία τοῦ ἁλωνιοῦ καὶ ἡ ἔναρξις τοῦ ἁλωνισμοῦ γίνεται ὡρισμένην ἡμέραν καὶ ὥραν; .... Ὄχι. Ἀναλόγως τῶν ἀναγκῶν. Ἑκάστοτε συνήθως ἀρχή Ἑβδομάδος -

10) Πῶς γίνεται ἡ τοποθέτησις εἰς τὸ ἁλώνι τῶν δεματιῶν, ὅπου ὑπάρχει ἁλωνόστυλος, ὡς καὶ τὸ ἅπλωμα τῶν σταχύων πρὸς ἁλω-

νισμόν; Περιγράψατε τὸν τρόπον τοῦτον ἢ οἱονδήποτε ἄλλον.

–Ετοποθετούντο οι στάχυες πρός τό κέντρον ....

....

11) Πῶς γίνεται τὸ ἁλώνισμα τῶν σταχύων διὰ τῆς χρησιμοποιήσεως ζώων (βοῶν, ἵππων κλπ.).

α) Ἁλώνισμα πρὸς ἀχυροποίησιν τῶν σταχύων διὰ τῆς καταπατήσεως αὐτῶν ὑπὸ περιφερομένων ζώων (βοῶν, ἵππων κλπ.). Πολλαχοῦ τοποθετεῖται πρὸς τοῦτο καθέτως εἰς τὸ μέσον τοῦ ἁλωνιοῦ ξύλινος στῦλος, ὕψους δύο μέτρων (καλούμενος στηγερός, στρούλουρας, δουκάνη, βουκάνη κ.ἄ.), ἀπὸ τοῦ ὁποίου ἐξαρτῶνται σχοινία, ὡς εἰς τὸ ἀνωτέρω σχεδιάγραφημα, διὰ νὰ συγκρατοῦνται ἀπὸ τὸ ἕτερον ἄκρον των τὰ ζῷα, ὥστε νὰ περιφέρωνται κυκλικῶς, «νὰ ἔρχωνται γῦρες», καὶ οὕτω νὰ κόβουν τὰ στάχυα......

Ετοποθετείτο στύλος και προσεδένοντο τά ζώα περιφερόμενα κυκλικώς ....

....

β) Πῶς ζεύονται οἱ βόες, τὰ ἄλογα κλπ. διὰ τὸν τρόπον τοῦτον τοῦ ἁλωνισμοῦ. Πῶς συνδέεται τὸ σχοινὶ ἀπὸ τὸν κάθετον ἁλωνόστυλον μὲ τὰ ζῷα; (Εἴς τινας τόπους δένεται τὸ σχοινὶ εἰς θηλειές, αἱ ὁποῖαι περιβάλλουν τὸν λαιμὸν τῶν ζώων. Εἰς ἄλλους τόπους εἰς τὸ ἁλώνισμα διὰ τοῦ τρόπου τούτου δὲν ὑπάρχει στῦλος εἰς τὸ μέσον τοῦ ἁλωνιοῦ. Τὰ ἁλωνίζοντα ζῷα περιφέρονται συνδεδεμένα εἰς σειρὰν διὰ σχοινίου, τὸ ὁποῖον σχηματίζει θηλειὲς περὶ τὸν λαιμὸν ἑκάστου ζώου. Περιγράψατε ὅπου ὑπῆρχεν (ἢ διατηρεῖται ἀκόμη) ἁλωνισμὸς κατὰ τὸν ἕνα ἢ τὸν ἄλλον τρόπον, παραθέτον-

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

τες καὶ σχετικὰς φωτογραφίας ἢ ἰχνογραφήματα)..!.........

.Δένονται...τα ζώα...από τον...στύλον.

γ) Ποῦ ἀντὶ τοῦ ἁλωνισμοῦ διὰ τῶν ποδῶν χρησιμοποιεῖται καὶ μηχανικὸν ἁλωνιστικὸν μέσον· π. χ. χονδρὴ ἐπιμήκης σανὶς εἰς ἓν τεμάχιον ἢ δύο, προσαρμοζόμενα. Αὕτη ὡπλισμένη εἰς τὴν κάτω ἐπιφάνειαν διὰ κοπτερῶν μεταλλίνων ἐλασμάτων ἢ ἀποσχίδων σκληροῦ λίθου ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ ζυγοῦ ἐζευγμένων ζῴων, σύρεται δ' οὕτω κυκλικῶς ἐντὸς τοῦ ἁλωνίου ἐπὶ τῶν ἐστρωμένων σταχύων διὰ τὸν ἁλωνισμόν των.

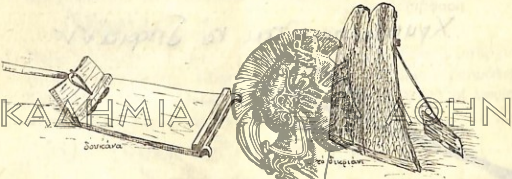

Σημειώσατε, ἐὰν ἀπαντᾷ εἰς τὸν τόπον σας τὸ ἁλωνιστικὸν τοῦτο μηχάνημα ἢ ἄλλο τι, τὸ ὄνομα αὐτοῦ (π. χ. δουκάνα, δικριάνι, βωλόσυρος), περὶ τῆς κατασκευῆς του, τὸ σχῆμα καὶ τὰς συνήθεις διαστάσεις. Ἀπὸ ποῦ τὸ ἐπρομηθεύοντο παλαιότερον καὶ σήμερον. Ἐπίσης πῶς γίνεται ἡ χρῆσις του καὶ διὰ ποῖα δημητριακά. Ἠλωνίζοντο (ἢ ἁλωνίζονται) ὅλα τὰ δημητριακὰ μὲ ἁλωνιστικὸν μηχάνημα ; Μήπως π.χ. ἡ κριθὴ καὶ τὰ ὄσπρια (κουκκιά, ρεβίθια κ.ἄ.) ἠλωνίζοντο διὰ τῶν ποδῶν ζῴων ζευγνυομένων καὶ περιφερομένων ἐπὶ τῶν σταχύων τούτων ;.........

...Δεν υπάρχει...κανένα...όργανον.—

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

δ) Ἀπὸ ποίαν ὥραν τῆς ἡμέρας ἀρχίζει ὁ ἁλωνισμός, κατὰ ποίαν δὲ διακόπτεται διὰ νὰ ἐπαναληφθῇ τὴν ἐπομένην. ; ....

Συνήθως ἀπό δεκάτης πρωϊνῆς ἕως τὸ βράδυ— ἀναλόγως τῶν ἀναγκῶν

12) Ποῖα ἄλλα ἁλωνιστικὰ ἐργαλεῖα εἶναι ἐν χρήσει; (Εἴς τινας τόπους χρησιμοποιεῖται ἐπίμηκες ξύλον, τὸ ὁποῖον, καλούμενον διχάλι, δικούλι, δουκράνι κλπ., ἔχει τὸ ἄκρον ὀδοντωτὸν ὑπὸ τὴν κατωτέρω μορφήν): ....

Χρησιμοποιεῖται τὸ δικριάνι

δουκράν' ἢ διχάλι

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

13) Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ ἁλωνισμοῦ ὁ γεωργὸς μὲ τὸ διχάλι ἢ τὸ δικράνι, ἐρχόμενος γύρω εἰς τὸ ἁλώνι, ρίπτει ἐντὸς τοῦ κύκλου τὸν ὁποῖον διαγράφουν τὰ ζῷα ἢ τὸ ἁλωνιστικὸν μηχάνημα τοὺς ἀκόπους στάχυς ; ....

Ναί —

14) Ἦτο ἐν χρήσει εἰδικὴ ἁλωνόβεργα διὰ τὴν ὁδήγησιν καὶ τὸ κτύπημα τῶν ζῴων ; (Ἐν Κρήτῃ λέγεται αὕτη βουκέντρι· ἀλλαχοῦ φ'κέντρα). Πόσον μῆκος εἶχε καὶ ποία ἡ κατασκευή της ; (Σχεδιάσατε τὴν ράβδον αὐτήν). (Βλέπε κατωτέρω εἰκόνα). ....

Χρησιμοποιεῖται τὸ Καμτσίκι (μαστίγιον)·

15) Πῶς λέγεται ἡ ἐργασία τοῦ ἁλωνίσματος ἑνὸς ἁπλώματος, δηλ. ἑνὸς στρώματος σταχύων ἐντὸς τοῦ ἁλωνιοῦ. (Ἐν Κρήτῃ καλεῖται δούλα). Πόσαι στρώσεις (δηλ. ἁπλώματα) σίτου, κριθῆς, βρώμης κλπ. ἡλωνίζοντο καθ' ἡμέραν ....

Τοῦ λένε "ἕνα ἁλώνι".

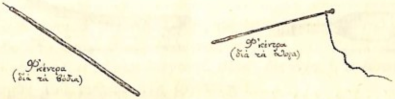

16) Πῶς λέγονται οἱ ἁλωνισθέντες στάχυες, προτοῦ λιχνισθοῦν διὰ νὰ ἀποχωρισθοῦν τὰ ἄχυρα ἀπὸ τὸν καρπόν; (ἐν Κρήτῃ: μάλαμα)

Λεῶμα –

17) Ποῖοι ἁλωνίζουν: ὁ ἴδιος ὁ γεωργὸς μὲ ἰδικά του ζῷα ἢ ὑπῆρχον (ἢ ὑπάρχουν ἀκόμη) εἰδικοὶ ἁλωνισταὶ (ἐν Αἰτωλίᾳ: βαλμάδες, δηλ. τσοπάνηδες, καλούμενοι ἁλωνάρηδες καὶ ἀγωγιάτες), οἱ ὁποῖοι εἶχον βόδια ἢ ἄλογα καὶ ἀνελάμβανον τὸν ἁλωνισμόν ....

Ὁ ἴδιος ὁ γεωργός –

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

18) Πλὴν τοῦ μέσου τούτου μὲ ζῷα καὶ μὲ ἁλωνιστικὸν ἐργαλεῖον ὑπῆρχον παλαιότερον εἰς χρῆσιν ἄλλα μέσα χωρισμοῦ τοῦ καρποῦ ἀπὸ τοὺς στάχυς· π.χ. τὸ κοπάνισμα αὐτῶν μὲ χονδρὸν ξύλον (τὸν κόπανον) ἢ μὲ ἄλλον τρόπον; (βλ. κατωτέρω ἐν σελ. 26 εἰκόνα).

– Ἐχρησιμοποιεῖτο τὸ λιοράβδι

19) Ὁ κόπανος οὗτος πῶς ἐλέγετο· ἐκ ποίου ξύλου κατεσκευάζετο· πόσον μῆκος καὶ πάχος εἶχε καὶ ποῖον τὸ σχῆμά του; ....

Ὄχι

20) Τὸ κοπάνισμα τῶν σταχύων ἐγίνετο εἰς τὸ ἁλώνι ἢ εἰς τὴν αὐλήν; Διὰ ποῖα δημητριακὰ ἐγίνετο (ἢ γίνεται) χρῆσις τοῦ κοπάνου· (π.χ. φακῆς, ρεβιθιῶν κλπ.)..

....

κόπανος στρογγυλός

ξύλο καμπυλωτό διά τό κοπάνισμα μικρού ποσού δημητριακών.–

τὸ δικάβαλο

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ὑπὸ πόσων καὶ ποίων προσώπων ἐγίνετο· μόνον ὑπὸ τῶν μελῶν τῆς οἰκογενείας ἢ καὶ συγγενῶν ; Ἀνελάμβανον τὸ ἔργον τοῦτο ἄλλα πρόσωπα ἐπ' ἀμοιβῇ ; Πῶς ἐκαλοῦντο τὰ πρόσωπα αὐτά ; Πῶς ἐγίνετο τὸ κοπάνισμα τοῦτο διὰ τὰ δημητριακὰ μεγάλων παραγωγῶν ; .... Μόνο

.... Ὑπό μελῶν οἰκογενείας καί

.... συγγενῶν.– ....

....

21) Ποῦ ἐτοποθετοῦντο (ἐξηπλοῦντο) οἱ στάχυες διὰ τὸ κοπάνισμα. Ἐγίνετο τοῦτο ἀπ' εὐθείας ἐπὶ τοῦ ἐδάφους ἢ ἐπὶ ξύλου ; Πόσαι στρώσεις (δηλ. ἁπλώματα) σταχύων ἐκοπανίζοντο τὴν ἡμέραν ; Τὸ κοπάνισμα ἀπέβλεπε μόνον εἰς τὸν χωρισμὸν τοῦ καρποῦ ἢ

καὶ εἰς τὴν ἀχυροποίησιν τῶν σταχύων ; (Περιγράψατε λεπτομερῶς τὸν τρόπον τοῦτον χωρισμοῦ τοῦ καρποῦ ἀπὸ τοὺς στάχυς, παραθέτοντες σχεδιαγραφήματα ἢ φωτογραφίας) ....

Ἐγίνετο ἐπί τοῦ ἐδάφους ἐπί τό ἁλώνι
Ἀπέβλεπε καί εἰς τήν ἀχυροποίησιν—
λιχνίζοντας τό λειῶμα εἰς τόν ἀέρα—

....

22) Κατὰ τὸ ἁλώνισμα διὰ τῶν ζῴων, ὡς ἐπίσης καὶ διὰ τοῦ κοπάνου, ἐτραγουδοῦντο τραγούδια ; Ἐὰν ναί, ποῖα ;
Κατὰ τὸ κοπάνισμα μήπως ἐλέγοντο εἰδικὰ δίστιχα ἢ φράσεις διὰ τὸν συντονισμὸν τοῦ ρυθμοῦ τῆς ἐργασίας ; ....

Δέν ἐτραγουδοῦσαν

....

23) Πότε τὸ πρῶτον ἔγινε χρῆσις ἀλωνιστικῆς μηχανῆς εἰς τὸν τόπον σας. Ποῖος τὴν ἐπρομηθεύθη (πρόσωπον, συνεταιρισμὸς κλπ.). (Περιγράψατε τὸν τρόπον λειτουργίας αὐτῆς) ....

Δέν ἔγινε ἀκόμη

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

β΄. Λίχνισμα

1) Πῶς λέγονται οἱ ἁλωνισμένοι στάχυες, ἑτοιμασμένοι διὰ τὸ λίχνισμα· (ἐν Αἰτωλίᾳ : λειῶμα, ἐν Κρήτῃ : μάλαμα). Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον σωρεύεται τὸ λειῶμα διὰ τὸ λίχνισμα· πῶς λέγεται τοῦτο· (εἰς Κρήτην : θρινάκι, εἰς Αἰτωλίαν καὶ Πελοπόννησον : δικριάνι, ἀλλαχοῦ : δικιργιάνι) καὶ ποῖον τὸ σχῆμα αὐτοῦ.. Ἐλέγοντο λειῶμα

Μέ τό δικιργιάνι ξύλενιου καί μέ τό φκυάρι τό ξύλενιου.

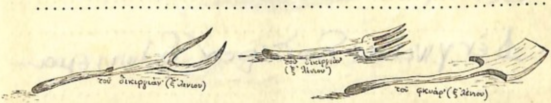

Ὁ σχηματιζόμενος σωρὸς ἔχει σχῆμα στρογγύλον ἢ ἐπίμηκες ; Προτοῦ ἀρχίσῃ τὸ λίχνισμα (ἀνέμισμα) πρὸς ἀποχωρισμὸν τοῦ ἀχύρου

ἀπὸ τὸν καρπόν, καρφώνεταί τι ἐπάνω εἰς τὸν σωρόν ; Μήπως μαχαίρι, τὸ θρινάκι ἢ ἄλλο τι ; Τί λέγεται κατὰ τὴν πρᾶξιν ταύτην καὶ πρὸς ποῖον σκοπὸν γίνεται τὸ ἔθιμον τοῦτο.........

Όχι –

2) Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον γίνεται τὸ ἀνέμισμα ; (Πῶς λέγεται τοῦτο : φτυάρι, θρινάκι ; Ἰχνογραφήσατε τοῦτο.........

φτυάρι

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

3) Ποῖος λιχνᾷ (ἀνεμίζει)· ἄνδρας, γυναίκα· εἰδικὸς λιχνιστὴς ἐπ' ἀμοιβῇ ;

Και άνδρας και γυναίκα

4) Πῶς λέγονται τὰ χονδρὰ τεμάχια τῶν σταχύων, τὰ ὁποῖα μετὰ τὸ λίχνισμα παραμένουν μετὰ τοῦ καρποῦ· (εἴς τινας τόπους καλοῦνται : κόντυλοι, κόμπια). Πῶς ἀποχωρίζεται ὁ καρπὸς ἀπὸ τοὺς κοντύλους ἢ τὰ κόμπια ; Ποῦ συνηθίζεται νὰ γίνεται δεύτερον ἀλώνισμα διὰ τῶν ποδῶν τῶν ζῴων, ὥστε νὰ ἀποφλοιωθῇ ὁ σῖτος κλπ ;

Χοντρίδια –

Δὲν γίνεται δεύτερον ἀλώνισμα

5) Πῶς γίνεται ἡ ζεῦξις τῶν ζῴων διὰ τὸ δεύτερον, ὡς ἀνωτέρω, ἀλώνισμα ; Ποῦ ἀπαντᾶται τὸ ἀλώνισμα τοῦτο· πῶς λέγεται ; (Ἐν

Κρήτῃ: ξεβαβούλισμα καὶ καρπολώνεμα)· διὰ ποῖα δημητριακὰ συνηθίζεται τοῦτο ....

Δὲν γίνεται.

....

6) Ἀφοῦ διὰ τοῦ λιχνίσματος (ἀνεμίσματος) ἀποχωρισθοῦν τὰ ἄχυρα, πῶς γίνεται ἡ διαλογὴ τοῦ καρποῦ ἀπὸ τὰ μετ' αὐτοῦ παραμείναντα χονδρὰ τεμάχια τῶν σταχύων (τοὺς κοντύλους, κόμπια κ.ἄ.) ; ......

Μὲ τὸν ἀραίλεγο (κόσκινο)

....

Γίνεται τοῦτο κατὰ τὸ ἀνέμισμα, ἀπομακρυνομένων τῶν ξένων αὐτῶν ὑλῶν ὑπὸ γυναικὸς διὰ σαρώθρου, ἢ δι' ἄλλων μέσων, ὡς π.χ. κοσκί-

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

κόσκινο παλιό δερμάτινο

κόθρος ἢ ἀρυλόγος

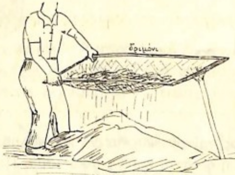

νων μὲ ὀπὰς διαφόρων μεγεθῶν· π.χ. μὲ τὸ κόσκινον τὸ καλούμενον κατὰ τόπους : βολίστρης, δερμόνι, δορμόνι, δριμόνι, ρεμόγι κλπ.

(Περιγράψατε λεπτομερῶς τοὺς ἐν χρήσει παλαιότερον (ἢ καὶ σήμερον) τρόπους χωρισμοῦ τῶν κόκκων τῶν δημητριακῶν ἀπὸ τὰ ἄχυρα καὶ τὰς ἄλλας ὕλας. Ἰχνογραφήσατε δὲ ἢ παραθέσατε φωτογραφίας τῶν ἐν χρήσει ἐργαλείων καὶ σκευῶν) ....

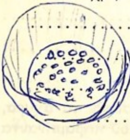

Κόσκινον = ἀραίλεγος

7) Ὅταν ἑτοιμασθῇ, ὡς ἀνωτέρω, ὁ καρπὸς σχηματίζεται εἰς σωρόν ; Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον σωρεύεται; Χαράσσεται ἐπὶ τοῦ σωροῦ σταυρός ; Πῶς χαράσσεται καὶ ποία ἡ μορφή του. Μήπως ἐμπηγνύεται κατόπιν εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ σωροῦ τὸ ἐργαλεῖον τοῦ λιχνίσματος (θρινάκι, φτυάρι), ἐπακολουθεῖ δὲ καὶ προσκύνησις καὶ ἀσπασμὸς τοῦ σωροῦ ὑπὸ τοῦ γεωργοῦ ; ....

Δὲν γίνεται τίποτε τέτοιο —

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

8) Ἄλλα ἔθιμα προτοῦ νὰ μεταφερθῇ ὁ καρπὸς (σῖτος, κριθὴ κλπ.) εἰς τὴν ἀποθήκην. ....

Ὄχι —

γ'.1)Ποῖαι ὀφειλαὶ πρὸς τρίτους ἔπρεπε νὰ καταβληθοῦν εἰς εἶδος ἀμέσως εἰς τὸ ἁλώνι· π.χ. ἡ δεκάτη, κοινῶς δεκάτισμα. Ποία ἦτο ἡ συνήθεια. Ἤρχετο ὁ δεκατιστὴς εἰς τὸ ἁλώνι; Μὲ ποῖον μέτρον (δοχεῖον) ἐγίνετο ἡ μέτρησις τοῦ σίτου, τῆς κριθῆς κλπ., διὰ τὴν εἴσπραξιν ὑπὸ τοῦ δεκατιστοῦ τοῦ «δεκάτου». (Σημειώσατε τὸ ὄνομα τοῦ μετρητοῦ, τὴν

χωρητικότητά του εἰς ὀκάδας, εἰς κοιλὰ κλπ., παραθέσατε δὲ καὶ ἰχνογράφημα αὐτοῦ· βλ. κατωτέρω σχετικὰς εἰκόνας)..........

...Δὲν...ἐδίδετο...οὐδεμία ὀφειλή-

....

....

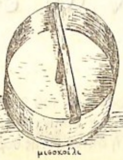

μισοκοίλι

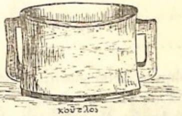

κούτλος

2) Ποῖα ἄλλα βάρη κατεβάλλοντο εἰς εἶδος εἰς τὸ ἀλώνι ;
   α) τὸ παπαδιάτικο, Ὄχι
   β) τὸ ἀγροφυλακιάτικο, Ὄχι
   γ) τὸ γυφτιάτικο, Ὄχι
   δ) τὸ ἀλωνιάτικο κλπ. Ὄχι-

   Σημειώσατε τὰ ἐν χρήσει παλαιότερον μέτρα τῶν δημητριακῶν (ὄνομα, χωρητικότης, σχῆμα, καὶ παραθέσατε ἰχνογραφήματα ἢ φωτογραφίας αὐτῶν) Ἐχρησιμοποιεῖτο ὁ κάδος

χωρητικότητος...30 ὀκάδων-

...← κάδος-...

....

3) Ποῦ ἀπεθηκεύετο κατόπιν ἡ παραγωγὴ (ὁ καρπὸς) ὑπὸ τοῦ γεωργοῦ· ἐντὸς τῆς οἰκίας (εἰς ποῖα δοχεῖα) ἢ εἰς ἀγροὺς ἐντὸς εἰδικῶν λάκκων ; (Σημειώσατε λεπτομερῶς εἰς ἑκάστην περίπτωσιν τὰς σχετικὰς συνηθείας) ....

Ἐντὸς τῆς οἰκίας ἢ εἰς ἀποθήκην

εἰς...εἰδικα...ἀμπάρι ἢ κασόνι

(ξυλινο κιβώτιο-

4) Τὸ ἄχυρον ποῦ ἀπεθηκεύετο. Εἰς ἀποθήκην (ἀχυρῶνα) ἐντὸς τοῦ χωρίου ἢ εἰς τὸν ἀγρὸν καὶ παρὰ τὸ ἀλώνι. Πῶς ἐγίνετο ἡ ἀποθή-

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

κευσις εἰς τὴν ὕπαιθρον; ... Εἰς ἀποθήκην (αχυρῶνα) εἴτε εἰς τοὺς ἀγρούς εἴτε ἐντὸς τοῦ χωρίου.

5) Πῶς ἐγίνετο (ἢ γίνεται) ἡ διαλογὴ τοῦ σπόρου. Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ θερισμοῦ ἀπὸ τοὺς καλυτέρους στάχυς ἢ μετὰ τὸ ἀλώνισμα; .... Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ θερισμοῦ

6) Μήπως ὅπου γίνεται ἡ διαλογὴ τοῦ σπόρου πρὸ τοῦ θερισμοῦ κατασκευάζεται τότε ἢ μετὰ τὸν θερισμὸν πλέγμα (πλεκτὴ) ἐκ σταχύων, τὸ ὁποῖον ἀναρτᾶται εἰς τὸ εἰκονοστάσιον ἢ ὄπισθεν τῆς θύρας κλπ; .. Όχι

Πῶς λέγεται ἡ πλεκτὴ αὐτή; Ποῖον τὸ σχῆμα της· ποῦ φυλάσσεται, πρὸς ποῖον σκοπὸν καὶ ἐπὶ πόσον χρόνον; ...

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Δ΄. ΕΤΗΣΙΑΙ ΠΥΡΑΙ

α΄. 1) Κατὰ ποίας ἡμέρας τοῦ ἔτους λαμβάνει χώραν κατ' ἔθιμον εἰς τὸν τόπον σας ἄναμμα φωτιᾶς εἰς τὸ ὕπαιθρον. (Π.χ. παραμονὴ Χριστουγέννων, ἑσπέρας 23 Ἰουνίου (Κληδόνου), Ἀποκριές, πρώτη Μαρτίου, Πάσχα (κάψιμο τοῦ Ἰούδα), ἑσπέρας τῆς 31 Αὐγούστου κλπ.)

Δὲν ὑπάρχει, τοιούτου εἴδους, ἔθιμον

Εἰς ποίας ἡμέρας, ποίαν ὥραν καὶ εἰς ποῖον μέρος; ...

2) Πῶς λέγεται ἡ φωτιὰ αὐτή ; (π.χ. φανός, ἀφανὸς κλπ.)

β΄. 1) Ποῖοι ἀνάπτουν τὴν πυράν· παιδιά, ἡλικιωμένοι, ποῖος ἄλλος ;

2) Ποῖος ἢ ποῖοι συλλέγουν τὰ ξύλα, θάμνους κλπ. διὰ τὴν πυράν. Τὰ κλέπτουν ; Ἂν ναί, ἀπὸ ποῖον μέρος ;

3) Πῶς γίνεται ἡ συγκέντρωσίς των. (Περιγράψατε λεπτομερῶς)

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

γ΄. Ποῖαι αἱ συνήθειαι εἰς κάθε τόπον διὰ κάθε πυράν ;

1) Προσευχαί, διάφοροι ἐπικλήσεις, ξόρκια, ᾄσματα, κρότοι, θόρυβος. Καταγράψατε τὰ σχετικὰ κείμενα

2) Πηδήματα, χοροὶ γύρω ἀπὸ τὴν πυράν. (Περιγραφὴ λεπτομερής)

3) Τί καίονται εἰς τὰς πυρὰς αὐτάς· (κάψιμον τροχοῦ ἁμάξης, λουλουδιῶν τοῦ Μάρτη, τοῦ στεφάνου τῆς Πρωτομαγιᾶς κλπ.) ....

....

....

....

....

4) Καίονται (ἢ ἐκαίοντο) ὁμοιώματα· π.χ. κατὰ τὸ Πάσχα ὁμοίωμα τοῦ Ἰούδα· (περιγράψατε λεπτομερῶς) ....

....

....

....

5) Παραθέσατε λεπτομερῆ περιγραφὴν τοῦ ἐθίμου εἰς τὸν τόπον σας

....

....

....

....

....

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
ΕΚΠ/ΚΗ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΕΥΡΥΤΑΝΙΑΣ
1/ΤΑΞΙΟΝ ΔΗΜΟΤ. ΣΧΟΛΕΙΟΝ ΡΟΣΚΑΣ

Ἀριθ. Πρωτ. 19

Ἐν Ροσκᾷ τῇ 10-2-1970.

Πρός

Τήν Ἀκαδημίαν Ἀθηνῶν
Κέντρον Ἐρεύνης τῆς Ἑλληνικῆς
Λαογραφίας.
Ἀναγνωστοπούλου 14
ΑΘΗΝΑΣ 136.

(Διά τοῦ κ. Ἐπιθεωρητοῦ Δημοτικῆς Ἐκπαιδεύσεως Β΄ Περιφερείας Εὐρυτανίας).

Ἔχομεν τήν τιμήν νά ἀποστείλωμεν ὑμῖν, συνημμένως, ἐντύπου ἐρωτηματολογίου "περί τοῦ ἐκ παραδόσεως γεωργικοῦ βίου καί τῶν κατ' ἔθιμον πυρῶν" δεόντως συμπεπληρωμένον ὑπό τοῦ διδασκάλου Δημητρίου Χονδρογιάννη.

Μετά τιμῆς
Ὁ Δ/ντής τοῦ Σχολείου

ΔΗΜΟΤΙΚΟΝ ΣΧΟΛΕΙΟΝ ΡΟΣΚΑΣ ΕΥΡΥΤΑΝΙΑΣ
ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

[signature]

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΧΟΝΔΡΟΓΙΑΝΝΗΣ
ΔΙΔΑΣΚΑΛΟΣ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ